

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 3 decembrie 2009
C(2009)9859

Subiect: **Ajutor de stat N547/2009 – România**
Ajutor de stat compatibil limitat ca valoare conform Cadrului
Temporar („Schema cadru național temporar de acordare de
ajutoare de stat pentru sprijinirea societăților afectate de actuala
criză economică și financiară”)

1. PROCEDURA

(1) Prin notificarea electronică din 8 octombrie 2009, România a notificat un cadru național („Schema cadru național temporar de acordare de ajutoare de stat pentru sprijinirea societăților afectate de actuala criză economică și financiară”) pentru acordarea de sume limitate compatibile de ajutor conform Cadrului comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice” (numit în continuare Cadrul național temporar)¹.

(2) Serviciile Comisiei au solicitat informații suplimentare în data de 27 octombrie 2009. Autoritățile române au transmis mai multe informații prin mesajele e-mail din datele de 29 octombrie și 13 noiembrie 2009. Prin mesajele e-mail transmise în 18 și 27 noiembrie 2009, autoritățile române au modificat măsura de ajutor și au transmis alte informații.

2. DESCRIERE

2.1 Obiectivul schemei de ajutor

(3) România consideră că această criză financiară începe să afecteze economia reală la nivel național și regional. Conform informațiilor furnizate de autoritățile române, în iunie 2009, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, producția industrială a scăzut cu 5,9% (ca serie ajustată, indexul prezintă o scădere de 8,9%), datorită scăderii a trei sectoare industriale: industria extractivă (21,7%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (5,2%) și industria prelucrătoare (4,9%). Comparativ cu iunie 2008, exporturile s-au diminuat cu 17,5% (valoare Euro), în timp ce importurile au scăzut cu 38,0%. Deficitul comercial în iunie 2009 era de 668,3 mil. Euro, cu 1,42 mld. mai puțin decât în iunie

¹ Comunicarea Comisiei – Cadrul temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize economice și financiare (versiunea consolidată) JO C83 din 7 aprilie 2009 (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/horizontal.html). Punctul 4.2.2 (h) și punctul 4.7 din Cadrul temporar au fost modificate prin Comunicarea Comisiei din data de 28 octombrie 2009 C(2009) 8462, (JO C 26, 31.10.2009, pag. 2) ce permite Statelor Membre să acorde separat producătorilor agricoli primari ajutoare limitate la 15 000 Euro.

2008. Conform estimărilor inițiale ale Institutului Național de Statistică, produsul intern brut (PIB) a scăzut cu 8,8% în cel de-al doilea trimestru al anului 2009, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2008, și cu 1,2% comparativ cu primul trimestru din 2009 (date prin ajustare sezonieră). Rata șomajului înregistrată în iulie 2009 a fost de 6,3% comparativ cu 6% în luna anterioară și 3,8% în aceeași perioadă a anului 2008. Prin urmare, numărul total de șomeri este în creștere, la sfârșitul lui iunie 2009 fiind înregistrați 572 562 șomeri.

(4) Scopul schemei notificate este de a acorda ajutor temporar agenților economici care au fost brusc afectați de o penurie sau lipsă a creditării, ca rezultat al crizei economice și financiare globale. Schema va ajuta la menținerea locurilor de muncă actuale și posibil, la stimularea creării de noi locuri de muncă. Schema prevede acordarea, până la finalul anului 2010, de ajutoare de stat compatibile, cu o valoare limitată, în favoarea agenților economici.

(5) Schema a fost redactată cu respectarea explicită a prevederilor articolului 107(3)(b)² din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (numit în continuare „TFUE”) și a Secțiunii 4.2.2 din Comunicarea Comisiei „Cadrul temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crizei financiare și economice”³ (numit în continuare „Cadrul Temporar”).

2.2. Natura și forma ajutorului

(6) Ajutorul va fi acordat în forme transparente, așa cum au fost acestea definite de Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare⁴, și în special, sub formă de sume nerambursabile, subvenții la rata dobânzii, împrumuturi publice subvenționate la care ajutorul este calculat cu respectarea prevederilor Comunicării privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și scont (2008/C 14/02), garanții de stat la care elementul de ajutor este calculat pe baza primelor de siguranță (*safe harbour*) stabilite în anexa A la Cadrul Temporar modificat. Ajutorul va fi acordat de asemenea sub forma reeșalonărilor la plata creanțelor publice, fără perceperea de dobânzi pe întreaga perioadă de reeșalonare (maxim 3 ani financiari). În acest din urmă caz, ajutorul de stat este calculat pe baza prevederilor Comunicării privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și scont (2008/C 14/02).

2.3. Baza legală

(7) Baza legală a schemei este cadrul național numit „Schema cadru național temporar de acordare de ajutorare de stat pentru sprijinirea societăților afectate de actuala criză economică și financiară”.

² Începând cu data de 01.12.2009, art. 87 și 88 din Tratatul CE au devenit art. 107 și respectiv 108 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene. Cele două seturi de prevederi sunt în esență identice. În scopul acestei Decizii, referirile la art. 107 și 108 din TFUE se vor înțelege, acolo unde este cazul, ca fiind referiri la art. 87 și respectiv 88 din Tratatul CE.

³ Comunicarea Comisiei - Cadrul temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crizei financiare și economice (JO C 16, 22.01.2009, pag.1), așa cum a fost modificat la 25.02.2009, versiunea consolidată publicată în JO C 83, 07.04.2009, pag. 1.

⁴ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3, Regulamentul Comisiei (CE) nr. 800/2008 din 06.08.2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea art. 87 și 88 din Tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare).

2.4. Administrarea schemei

(8) Schema notificată este un cadru național, ce permite ca ajutorul să fie acordat la toate nivelele, inclusiv nivelul național, regional și local și se poate aplica de către toate autoritățile relevante ce acordă ajutor.

2.5. Bugetul și durata măsurii

(9) Bugetul total estimat al acestei scheme cadru național de ajutor pe este de 950 mil. lei (echivalent 220 mil Euro, estimați la o rată de schimb de 4,5 lei per Euro) aferent anilor 2009 și 2010.

(10) În cadrul schemei, ajutorul poate fi acordat începând cu data aprobării schemei de către Comisie, până cel târziu la data de 31 decembrie 2010.

2.6. Beneficiari

(11) Schema se aplică IMM-urilor și societăților mari, inclusiv cooperative⁵.

(12) Autoritățile române au confirmat că, în conformitate cu prevederile acestei scheme, nu va fi acordat niciun ajutor societăților mari care erau considerate la data de 1 iulie 2008 firme în dificultate în înțelesul punctului 2.1 din Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate⁶ și nici IMM-urilor care erau la acea dată în dificultate în înțelesul art. 1 (7) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare. IMM-urile sunt definite conform Anexei I la Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare.

(13) Schema poate fi aplicată firmelor care nu erau în dificultate la 1 iulie 2008, dar au intrat în dificultate ulterior, ca rezultat al crizei globale economice și financiare. În special, vor fi obținute informații care să demonstreze că beneficiarul nu era o societate în dificultate la 1 iulie 2008.

(14) Autoritățile române estimează că numărul beneficiarilor va depăși 1 000 de firme.

2.7. Domeniul de aplicare, excluderea ajutorului pentru export și a ajutorului ce favorizează produsele interne în detrimentul produselor importate

(15) Schema se aplică în toate sectoarele, cu excepția sectoarelor specificate în secțiunea 4.2.2 (d) („pescuit”) și a sectorului producției primare de produse agricole. Atunci când măsura se aplică societăților care activează în sectorul transformării și comercializării de produse agricole (așa cum este definit în articolele 2.3 și 2.4 din Regulamentul (CE) 1857/2006), suma ajutorului nu este stabilită pe baza prețului sau cantității unor astfel de produse achiziționate de la producătorii primari sau puse pe piață de către societățile în cauză iar ajutorul nu este condiționat de transferul parțial

⁵ Cum este definit de Legea nr. 31/1990 a societăților comerciale și Legea nr. 1/2005 privind organizarea societăților cooperative.

⁶ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2-17.

sau total al acestuia către producătorii primari (Secțiunea 4.2.2 (h) din Cadrul Temporar, în forma modificată).

(16) Este exclus ajutorul pentru export și ajutorul care favorizează produsele interne în detrimentul bunurilor și serviciilor importate (Secțiunea 4.2.2 (e) din Cadrul Temporar).

2.8. Elementele de bază ale schemei

(17) Autoritățile române confirmă că vor fi îndeplinite integral condițiile prezentate în Secțiunea 4.2.2 privind acordarea de ajutoare cu o valoare limitată. În special,

- În conformitate cu prevederile Secțiunii 4.2.2 din Cadrul Temporar, ajutorul nu va depăși 500.000 Euro pentru un beneficiar. Toate sumele utilizate vor fi exprimate în valoare brută, și anume înainte de deducerea oricărui impozit sau taxe. Atunci când ajutorul se acordă sub altă formă decât finanțarea nerambursabilă, valoarea ajutorului este echivalentul subvenției brută al ajutorului, calculată în conformitate cu prevederile paragrafului (6) din prezenta Decizie;
- Înainte de acordarea ajutorului, furnizorii vor obține de la beneficiarii în cauză, o declarație cu privire la orice ajutor *de minimis* (după cum este definit în Regulamentul *de minimis*⁷ al Comisiei) sau ajutor de stat acordat conform prezentei scheme, primit de beneficiar în cursul anului financiar curent (Secțiunea 4.2.2 (g), prima propoziție);
- Suma totală a ajutorului *de minimis* și a ajutorului acordat conform prezentei scheme, pentru fiecare beneficiar în perioada 1 ianuarie 2008 – 31 decembrie 2010 nu poate depăși 500.000 Euro (Secțiunea 4.2.2 (g), a doua propoziție);
- Atunci când ajutorul acordat conform prezentei scheme urmează a fi cumulat cu alt ajutor compatibil sau cu alte forme de finanțare comunitară, se vor respecta intensitățile maxime ale ajutorului indicate în Orientările sau regulamentele de excepții pe categorii de ajutoare relevante (Secțiunea 4.7, ultimul paragraf).

2.9. Monitorizare și raportare, secrete de afaceri

(18) Autoritățile române confirmă că vor fi respectate obligațiile de monitorizare și raportare prezentate în Secțiunea 6 din Cadrul Temporar.

(19) Comisia ia notă că autoritățile române au conformat că notificarea nu conține secrete de afaceri.

3. Evaluare

3.1. Legalitatea măsurii

(20) Prin notificarea măsurii de ajutor, înainte de aplicarea acesteia, autoritățile române și-au respectat obligațiile conform Articolului 108 (3) TFUE.

⁷ JO L 379 din 28.12.2006

3.2. Existența ajutorului de stat

(21) În schema notificată sunt implicate resurse publice, întrucât ajutorul este acordat din resurse naționale sau regionale, prin intermediul furnizorilor de la nivel național sau regional.

(22) Măsura este selectivă, întrucât ajutorul este acordat numai anumitor agenți economici.

(23) Măsura conferă un avantaj economic beneficiarilor prin punerea la dispoziția acestora a unor sume care nu ar fi disponibile beneficiarilor fără această măsură.

(24) Măsura afectează comerțul dintre Statele Membre, întrucât schema nu este limitată la beneficiari care activează în sectoare în care nu există schimburi intra-comunitare.

(25) Măsura denaturează sau amenință să denatureze concurența.

(26) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că măsura notificată constituie ajutor de stat în înțelesul articolului 107 (1) TFUE. Autoritățile române nu contestă această concluzie.

3.3. Compatibilitatea măsurii

(27) Stabilind că măsura implică ajutor de stat în înțelesul articolului 107 (1) TFUE, este necesar să analizăm dacă măsura menționată mai sus poate fi considerată compatibilă cu Piața comună.

(28) Măsura notificată este una dintr-o serie de măsuri⁸ create la nivel național de către autoritățile române pentru a remedia o serie de perturbări grave din economie. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2009, PIB-ul României în 2009 se va reduce cu 4%. A fost previzionată o creștere a șomajului de la 5,8% în 2008 la 8% în anul 2009.

(29) Autoritățile române, prin acordarea ajutorului limitat (500.000 Euro per agent economic până la sfârșitul lui 2010), au drept scop sprijinirea agenților economici care au fost în mod special afectați de o reducere bruscă sau de lipsa creditării, ca rezultat al prăbușirii sistemului bancar și care este de așteptat să producă efecte în întreaga economie.

(30) Prin adoptarea Cadrului Temporar, Comisia confirmă într-adevăr (Secțiunea 4.1) „gravitatea crizei financiare actuale și impactul acesteia asupra întregii economii a Statelor Membre”. Comisia a concluzionat „că anumite categorii de ajutoare de stat sunt justificate, pentru o perioadă limitată, pentru a remedia aceste dificultăți și că aceste ajutoare pot fi declarate compatibile cu Piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b)”.

⁸ Vezi Decizia Comisiei N 286/2009 – Schema temporară de ajutor pentru acordarea ajutorului sub formă de garanții

(31) Se poate anticipa că o măsură de o asemenea anvergură să producă efecte în întreaga economie a României. Mai mult, măsura a fost proiectată pentru a îndeplini cerințele unei categorii suplimentare de ajutor („Ajutor sub formă de sume limitate”) descris în Secțiunea 4.2.2 a Cadrului Temporar.

(32) În consecință, Comisia consideră că măsura notificată este necesară, corespunzătoare și proporțională cu nevoia de a remedia perturbările grave din economia unui Stat Membru și îndeplinește toate condițiile prevăzute de Cadrul Temporar. În special,

- Suma maximă a ajutorului nu va depăși echivalentul unei finanțări de 500.000 Euro pe societate (punctul 4.2.2 (a));
- Măsura este acordată sub forma unei scheme în conformitate cu punctul 4.2.2 (b);
- Autoritățile care acordă ajutorul vor obține de la beneficiarii în cauză o declarație cu privire la orice ajutor *de minimis* sau ajutor de stat acordat conform prezentei scheme, primit de beneficiar în cursul anului financiar curent (Secțiunea 4.2.2 (g), prima propoziție) și vor verifica ca suma totală a ajutorului să nu depășească 500.000 Euro pentru perioada 1 ianuarie 2008 – 31 decembrie 2010. Astfel se respectă regulile de cumul cu ajutorul *de minimis* și ajutorul acordat pentru alte obiective (în special punctul 4.2.2 (g) și punctul 4.7);
- Firmele în dificultate (la data de 1 iulie 2008) nu sunt eligibile conform schemei în conformitate cu punctul 4.2.2 (c);
- Firmele care activează în sectorul pescuitului sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentei scheme (punctul 4.2.2 (d));
- Beneficiarii care activează în sectorul producției primare de produse agricole nu pot beneficia de facilitățile prezentei scheme. Ajutorul pentru transformarea și comercializarea produselor agricole face obiectul unor condiții relevante (punctul 4.2.2 (h));
- Ajutorul pentru export și ajutorul care favorizează produsele interne față de bunurile și serviciile importate este exclus (punctul 4.2.2 (e));
- Conform punctului 4.2.2 (f), ajutorul poate fi acordat până la 31 decembrie 2010;
- Vor fi respectate regulile de monitorizare și raportare prezentate la punctul 6 din Cadrul Temporar.

3.4. Concluzii

(33) Pentru aceste motive, Comisia consideră că măsura notificată este conformă cu prevederile Cadrului Temporar și o consideră compatibilă cu Piața internă în temeiul articolului 107 (3) (b) TFUE.

(34) Comisia ia notă că autoritățile române au confirmat că notificarea nu conține secrete de afaceri și că România acceptă ca Decizia să fie emisă în limba engleză.

(35) În consecință, Comisia a decis:

- să considere schema de ajutor notificată ca fiind compatibilă cu prevederile Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene.

(36) Comisia reamintește autorităților române să transmită regulile concrete de implementare, cât mai curând posibil, după aprobarea ajutorului notificat.

A dumneavoastră,
Pentru Comisie

Neelie Kroes
Membru al Comisiei